



## Agenda 2030

LOs, TCO:s och Sacos bidrag till att uppnå de globala hållbarhetsmålen i Sverige och internationellt



### Bakgrund

I september 2015 antog FN:s medlemsländer de 17 globala utvecklingsmålen med tillhörande 169 delmål, den så kallade Agenda 2030.<sup>1</sup> De globala målen och Agenda 2030 syftar till att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser. De globala målen är integrerade, odelbara och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga. Agendans 17 utvecklingsmål har under flera års tid arbetats fram i bred konsultation med stater, myndigheter, organisationer och allmänhet. Fackföreningsrörelsen deltog aktivt i både förarbetet och under förhandlingarna, nationellt och internationellt. Agenda 2030 tar över där

<sup>1</sup> [http://www.un.org/ga/search/view\\_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E](http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E)

FNs millenniemål<sup>2</sup> avslutas. Till skillnad från dessa är de globala målen mer omfattande och de är universella, det vill säga de inkluderar alla.

### **Agenda 2030 och fackföreningsrörelsen**

För den globala fackföreningsrörelsen, som LO, TCO och Saco är del av, är Agenda 2030 ett viktigt verktyg för att säkerställa en hållbar global utveckling för människor och vår planet, som tar hänsyn till både ekonomiska, sociala och miljömässiga aspekter. Agendans övergripande mål sammanfaller i mångt och mycket med utgångspunkten för fackligt arbete, det vill säga att utjämna maktobalanser och ojämlikhet, tillförsäkra ett värdigt liv med möjligheter till försörjning och anständiga arbetsvillkor, en universell och god utbildning och utbyggda socialsystem.

Fackföreningsrörelsen ser de globala målen ur ett helhetsperspektiv, där alla mål samverkar och är beroende av varandra, men med mål 8 och dess delmål om anständiga arbetsvillkor och hållbar ekonomisk tillväxt som central utgångspunkt.

Från fackföreningsrörelsens sida delar vi de globala målen vision om att arbete under anständiga villkor med en lön som går att leva på är avgörande för att utrota fattigdom och bygga en hållbar och inkluderande framtid. För fackföreningsrörelsen var det därför en stor framgång att mål 8 i Agenda 2030 till stora delar införlivar ILO:s *Decent Work Agenda* (Decent Work-agendan)<sup>3</sup> i Agendan. Decent Work-agendan fokuserar på sysselsättningskapande åtgärder, socialt skydd, inklusive arbetskydd, social dialog samt respekt för mänskliga rättigheter i arbetslivet. Genom mål 8 åtar sig medlemsstaterna att ”verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt samt full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla”. Decent Work-agendan reflekteras tydligast i mål 8 men har bäring på de flesta av de 17 interrelaterade globala målen.

Att främja Decent Work-agendan är prioriterat av fackföreningsrörelsen i Agenda 2030-arbetet. Decent Work-agendan säkerställer mänskliga rättigheter, arbetstagares rättigheter, kollektivförhandlingar, social dialog, socialt skydd och jämställdhet men också självbestämmande, anti-korruption och transparens och är därmed central för att säkerställa ett demokratiskt samhällsbygge. Att bygga och befästa demokratiska processer är i sin tur hörnstenen för en hållbar utveckling. Att uppfylla mål 8 är således både ett mål i sig och ett medel för att uppfylla hela agendan.

### **LOs, TCO:s och Sacos prioriteringar för att förverkliga Agenda 2030 och dess 17 mål**

---

<sup>2</sup> <http://www.un.org/millenniumgoals/>

<sup>3</sup> <http://www.ilo.org/global/topics/decent-work/lang--en/index.htm>

Fackföreningsrörelsen ser Agenda 2030 som en helhet där alla mål måste uppnås för att nå Agendans övergripande mål. Arbetet med att stärka arbetstagares föreningsrätt, rätten till kollektiva förhandlingar och ett hållbart arbetsliv med anständiga arbetsvillkor är dock kärnan i fackföreningsrörelsen arbete. Utöver mål 8 som central utgångspunkt prioriterar LO, TCO och Saco därför följande mål:

- **Mål 1 – Ingen fattigdom**
- **Mål 4 – God utbildning för alla**
- **Mål 5 – Jämställdhet**
- **Mål 8 – Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt**
- **Mål 9 – Hållbar industri, innovationer och infrastruktur**
- **Mål 10 – Minskad ojämlikhet**
- **Mål 13 – Bekämpa klimatförändringarna**
- **Mål 16 – Fredliga och inkluderande samhällen**
- **Mål 17 – Genomförande och globalt partnerskap**

LO, TCO och Saco anser att Agendans samtliga mål kommer att få en avgörande betydelse för en mer jämlik fördelning av globaliseringens effekter samt för ökad jämställdhet. För att de 17 målen och 169 delmålen ska uppnås och få avsedd verkan krävs en långsiktig strategi och ett långsiktigt engagemang både nationellt och internationellt.

LO, TCO och Saco anser att politisk vilja, rätt resurser och god finansiering är grundläggande förutsättningar för att Agendan ska kunna uppfyllas i Sverige. Ett annat viktigt globalt avtal som Sverige har knutit sig till antogs på FN:s internationella konferens om utvecklingsfinansiering i Addis Abeba (Addis Abeba Action Agenda, AAAA) år 2015. Dessa åtaganden bör realiseras i syfte att verka för en hållbar ekonomisk utveckling, att stödja the Global Compact, samt för att stödja hållbart företagande där sociala och miljömässiga faktorer inkluderas.<sup>4</sup>

Sveriges regering har även undertecknat det globala klimatavtalet som antogs i Paris vid COP21. Detta avtal bör, precis som de övriga två globala avtalen, integreras och harmoniseras med relevanta nationella styrdokument för att vi ska kunna arbeta effektivt mot måluppfyllandet av dessa globala avtal.

#### ***LO, TCO och Saco anser:***

- Att Sverige bör ha höga ambitioner avseende implementeringen av Agenda 2030 nationellt och driva på för Agendans genomförande internationellt och därmed tjäna som ett gott föredöme.

---

<sup>4</sup> <https://www.government.se/49aff9/contentassets/bcc36dbcb8bf43728ba977e6b2b1c4c0/towards-achieving-the-2030-agenda-and-the-sustainable-development-goals.pdf>, Sid 37 ff.

- Att den svenska fackföreningsrörelsen fortsatt ska vara väl representerad i Sveriges och regeringens implementering av Agenda 2030.
- Att Sverige aktivt ska medverka till att EU:s mål om ett hållbart Europa 2030 med dess handlingsplaner för omställningsarbetet, prioriteringar och rapporter genomförs och följs upp.<sup>5</sup>
- Att Sverige säkerställer att Global Deal<sup>6</sup> används som ett verktyg för att uppnå de fyra pelarna i Decent Work-agendan i mål 8 samt att Global Deal utgör utgångspunkt i regeringens rapportering av mål 8.
- Att Sverige bör ratificera samtliga relevanta ILO-instrument samt verka för att andra medlemsländer att gör detsamma.
- Att Sverige fördjupar sitt samarbete med ILO som en plattform för att främja internationellt samarbete och Agenda 2030:s genomförande.
- Att en nationell handlingsplan antas i riksdagen för att säkerställa effektiv implementering, avrapportering och uppföljning av Agenda 2030.
- Att säkerställa att Sveriges samtliga politikområden samstämmigt verkar för Agendans genomförande. Eventuella målkonflikter som finns måste identifieras och hanteras i nära samarbete med relevanta parter och aktörer i enlighet med Sveriges Politik för Global Utveckling<sup>7</sup>.
- Att Sveriges utvecklings-samarbete utformas i enlighet med Agenda 2030 och dess mål.

## LO, TCO och Saco och de prioriterade målen

### Mål 1. Ingen fattigdom



*LO, TCO och Saco bedömer att fackföreningsrörelsen har stor inverkan på målet, nationellt och internationellt*

Fattigdom definieras på många olika sätt och kan samlat sägas vara att levnadsnivån är på en oacceptabelt låg nivå<sup>8</sup>. Fattigdom utgörs inte endast av brist på ekonomiska medel utan definieras också utifrån tillgång till frihet, makt, inflytande, hälsa, utbildning och fysisk säkerhet. Fattigdom drabbar kvinnor, flickor och barn i störst utsträckning och återfinns både i länder med låg BNP och länder med hög ekonomisk tillväxt.

<sup>5</sup> [http://europa.eu/rapid/press-release\\_IP-18-82\\_sv.htm](http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-82_sv.htm)

<sup>6</sup> <http://www.theglobaldeal.com/about/globaldeal/>

<sup>7</sup> <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/hallbar-utvecklingspolitik/sveriges-politik-for-global-utveckling/>

<sup>8</sup> <http://www.un.org/sustainabledevelopment/poverty/>

Full sysselsättning med anständiga arbetsvillkor, jämlikhet, jämställdhet, omställningsmöjligheter på arbetsmarknaden och sociala skyddsnät är centrala verktyg för fattigdomsbekämpningen.

### ***LOs, TCO:s och Sacos bidrag till målets uppfyllelse:***

1. Svensk fackföreningsrörelse verkar för att uppnå jämlika, produktiva och hållbara samhällen.
2. LO, TCO och Saco anser att de globala inkomstklyftorna bör minska. För att målet ska uppnås krävs att inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män minskar samt att de disponibla inkomsterna för utsatta grupper ökar, såsom personer med funktionsnedsättning och för nyanlända.
3. Ett av den svenska fackföreningsrörelsens bidrag till att uppnå målet är arbetet för att de disponibla inkomsterna inom EU ska öka och minst uppgå till den av EU definierade nivån av fattigdom<sup>9</sup>.
4. För att uppnå målet arbetar LO, TCO och Saco för utvecklade och väl avvägda sociala skydds- och transfereringssystem som främjar sysselsättning och utbildning, exempelvis en generös och hållbar arbetslöshetsförsäkring.
5. De svenska facken arbetar med omfattande globala utvecklingssamarbeten och internationell solidaritet och medverkar därmed till att stärka den globala fackföreningsrörelsen. Vi verkar för att EU stödjer kapacitetsuppbyggnad för social dialog i EU-länder där det behövs. Välorganiserade och starka fackföreningar är en förutsättning för demokratisk utveckling och fattigdomsbekämpning.
6. De svenska facken arbetar för en trygg och värdig arbetsmarknad och mot prekära anställningar och en informell sektor.

### **Mål 4: God utbildning för alla**



*LO, TCO och Saco bedömer att fackföreningsrörelsen har stor inverkan på målet, nationellt och internationellt*

Det fjärde målet handlar om rätten till utbildning och syftar till att säkerställa en inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet samt främja möjligheter till ett livslångt lärande för alla.

Förutom att vara ett mål i sig är utbildning också ett medel för att få ett anständigt jobb. Ett livslångt lärande är också viktigt för att säkerställa att människor har rätt kompetens när

---

<sup>9</sup> [http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary:At-risk-of-poverty\\_rate](http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary:At-risk-of-poverty_rate)

yrken och kunskapskrav förändras. Möjlighet till och incitament för vidareutbildning och omställning mitt i yrkeslivet är viktigt. Det är inte bara viktigt för individer utan också lönsamt för hela samhällsekonomin eftersom det kan lyfta hela befolkningar ur fattigdom.

### ***LOs, TCO:s och Sacos bidrag till målets uppfyllande:***

1. Svensk fackföreningsrörelse är av övertygelsen att utbildning är en demokratifråga och arbetar därför för en likvärdig, kostnadsfri och icke-segregerad utbildning och ser detta som centralt för att upprätthålla och utveckla demokratin i Sverige och globalt.
2. Svensk fackföreningsrörelse arbetar för att föra kompetens, delaktighet och rätten till utbildning till centrum för den politiska dialogen.
3. Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och vara kopplad till forskning och beprövad erfarenhet. Utbildningssystemen ska inte styras av religion eller politisk ideologi eller kommersiella intressen.
4. En god undervisning i form av en välutbildad och erfaren lärarprofession, tillgång till utvecklingsmässigt effektiva och stödjande läromiljöer ger en kvalitativ utbildning, vilket är nödvändigt för att individer och samhällen ska blomstra. Svensk fackföreningsrörelse bidrar till detta i och med ett omfattande globalt utvecklingssamarbete som stärker människors möjlighet till försörjning och således framtidstro
5. Genom att stärka arbetstagares rättigheter, och arbeta för bland annat skäliga löner, ökar barnens möjlighet att gå i skolan då de inte behöver bidra till familjens försörjning. Detta gäller speciellt flickors möjlighet att gå i skolan då pojkars skolgång ofta prioriteras högre av familjen
- 6.

### **Mål 5: Jämställdhet**



*LO, TCO och Saco bedömer att fackföreningsrörelsen har stor inverkan på målet, nationellt och internationellt*

Jämställdhet är i grunden och som princip en fråga om rättigheter och rättvisa. Kvinnors och mäns ekonomiska egenmakt är grundläggande för jämställdhet, och en jämställd tillgång till sysselsättning och jämställda arbetsvillkor skulle göra mycket för att förbättra maktbalansen mellan kvinnor och män. Ökade möjligheter för kvinnor att delta i arbetsmarknaden krävs också för en hållbar ekonomisk utveckling. Det handlar därför om att ändra attityder och fördomar och att förändra strukturer som medför jämställt arbetsliv, jämställd tillgång till utbildning, till

jämställd hälsovård och att fördela ansvar för barn och familj lika samt att skatteregler uppmuntrar kvinnors lönearbete.

### ***LOs, TCO:s och Sacos bidrag till målets uppfyllande:***

Svensk fackföreningsrörelse utgår från jämställdhet som en rättighetsfråga. Vi arbetar också för jämställdhet som ett led i vårt arbete för högre produktivitet och en hållbar tillväxt.

1. Svensk fackföreningsrörelse arbetar för målets uppfyllnad genom att motverka diskriminering i lag och praxis.
2. LO, TCO och Saco arbetar för en välfärd som möjliggör för både män och kvinnor att förvärvsarbeta, nationellt och internationellt.
3. Facken arbetar för att få bort osakliga löneskillnader och för att mäns och kvinnors arbetsvillkor och löner ska vara jämställda..
4. För en ökad jämställdhet på arbetsmarknaden innefattas även ett arbete med att främja ett delat och jämställt ansvarstagande för familjen.
5. Jämställdhet i utbildning innebär att både flickor och pojkar ska ha bra förutsättningar för att utveckla sitt lärande. Svensk fackföreningsrörelse arbetar för pedagogik och undervisning med ett tydligt genusperspektiv som följer forskning och utveckling på området.
6. Arbeta för att bryta könsstereotypa utbildningsval för att alla individer ska komma till sin fulla rätt och utnyttja sin fulla potential. Svensk fackföreningsrörelse arbetar med att medvetandegöra barn och ungdomar om dessa perspektiv i deras utbildningsval och under hela arbetslivet vid t.ex. omställningsbehov.
7. Svensk fackföreningsrörelse bidrar till målet utanför Sveriges gränser genom påverkansarbete på EU- och internationell nivå och internationella utvecklingssamarbeten, som alltid integrerar jämställdhet och prioriterar insatser som stärker kvinnors ställning och egenmakt på arbetsmarknaden, såväl som inom den globala fackföreningsrörelsen.
8. Svensk fackföreningsrörelse arbetar för en jämställd fördelning av offentliga resurser, exempelvis när det gäller pojkar och flickors möjlighet att delta i olika aktiviteter.

### **Mål 8. Anständiga arbetsvillkor och långsiktig hållbar ekonomisk tillväxt**



*LO, TCO och Saco bedömer att fackföreningsrörelsen har en avgörande inverkan på målet, nationellt och internationellt*

Mål 8 utvecklades och formulerades i nära samarbete med den internationella fackföreningsrörelsen. För fackföreningsrörelsens del utgör mål 8 en förutsättning för att Agendans samtliga 17 mål ska kunna uppnås. Facken prioriterade därför utformningen av detta mål, med dess 10 delmål i förhandlingarna kring agendan. En viktig uppgift för den svenska fackföreningsrörelsen är att värna och utveckla den svenska partsmodellen.

***LOs, TCO:s och Sacos bidrag till målets uppfyllande:***

1. Den svenska arbetsmarknadsmodellen utgår från respekten för partsautonomin. Modellen har framgångsrikt och under många år gett goda resultat på många av de delmål som mål 8 omfattar, exempelvis skydd för arbetstagares rättigheter, högre produktivitet och anständiga arbetsvillkor. Modellen bör utvecklas och stärkas för att hantera de stora utmaningar som ännu finns för att uppnå målet och delmålen nationellt.
2. LO, TCO och Saco anser att Sverige bör bidra med kunskap för att uppmuntra och etablera formella strukturer för social dialog och trepartism. Det svenska initiativet Global Deal med utgångspunkt i partsrelationer som ett instrument för att fördela den globaliserade ekonomin mer jämlikt är ett viktigt steg i denna riktning. Den svenska fackföreningsrörelsen bidrar aktivt med att sprida och förverkliga Global Deal. Den svenska fackföreningsrörelsen avser att gemensamt med Världsfacket (ITUC) utforma en metod för att rapportera på mål 8 och dess delmål inom ramen för Global Deal.
3. LO, TCO och Saco stödjer utvecklandet av den fackliga kapaciteten i andra länder, bland annat genom utvecklings-samarbetsprojekt. Dessa arbeten syftar till ömsesidigt lärande och utvecklande av kontextbundna strukturer för att den fackliga verksamheten ska kunna realisera anständiga arbetsvillkor på nationell nivå.
4. LO, TCO och Saco anser att Sverige bör fördjupa sitt arbete inom ILO, som är den främsta plattformen för att främja internationellt samarbete för hållbar ekonomisk utveckling och anständiga arbetsvillkor.
5. De svenska facken arbetar i samarbete med andra fackföreningar på EU-nivå för att bland annat främja partssamverkan på både nationell och europeisk nivå samt att säkerställa att anständiga arbetsvillkor och hållbar ekonomisk utveckling prioriteras inom EU.

**Mål 9: Hållbar industri, innovationer och infrastruktur**



*LO, TCO och Saco bedömer att fackföreningsrörelsen har stor inverkan på målet, nationellt och internationellt*



En väl fungerande och hållbar infrastruktur genererar flera positiva effekter och främjar hållbar utveckling. Politik som ökar produktionskapaciteten, produktiviteten och den produktiva sysselsättningen, som främjar hållbar industriell utveckling, allmän tillgång till ekonomiskt överkomliga, tillförlitliga, hållbara och moderna energitjänster samt hållbara transportsystem och som ger motståndskraftig infrastruktur av hög kvalitet blir alltmer viktig i en urbaniserad värld.

Att investera i infrastrukturen och anpassa industrier för att göra dem hållbara, med effektivare resursanvändning och fler rena och miljövänliga tekniker och industriprocesser är alla viktiga sätt för att underlätta en hållbar utveckling.

#### ***LOs, TCO:s och Sacos bidrag till målets uppfyllande:***

1. LO, TCO och Saco arbetar för att främja hållbar ekonomisk utveckling som genererar jobb, tillväxt och ökar produktiviteten, både på nationell och internationell nivå.
2. LO, TCO och Saco arbetar för att utveckla hållbara industrier och skapa de bästa förutsättningarna för nya innovationer och stärka infrastrukturer i samhällen. Detta görs bland annat genom det EU-fackliga påverkansarbetet, internationellt fackligt utvecklingssamarbete och aktivt fackligt arbete i utvecklingen av internationella riktlinjer för multinationella företag.
3. Facken arbetar för att främja hållbar ekonomisk utveckling som genererar jobb, tillväxt och ökar produktiviteten, både på nationell och internationell nivå.
4. För att uppnå en ekonomiskt hållbar tillväxt arbetar facken för att påverka näringspolitiken, där en omställning mot mer hållbara industrier och målet om nettoll-utsläpp förespråkas. Genom att satsa på en rättvis omställning av industrier kan Sverige bli ledande inom flera områden vilket således bidrar till ekonomiskt långsiktiga fördelar, men även möjligheten för hållbara industrier att utvecklas i andra länder, genom exempelvis cirkulär ekonomi.

### **Mål 10: Minskad ojämlikhet**



*LO, TCO och Saco bedömer att fackföreningsrörelsen har stor inverkan på målet, nationellt och internationellt*

Målet syftar till att minska ojämlikheten inom och mellan länder. Även om den ekonomiska utvecklingen i många utvecklingsländer är positiv, har den ekonomiska ojämlikheten sedan 1990 till 2010 i utvecklingsländerna ökat med ca 11 procent. Inom OECD växer inkomstskillnaderna även inom rika länder, exempelvis Sverige. Jämlikhet definieras inte endast utifrån ekonomiska förutsättningar utan också genom tillgång och förutsättningar till

resurser, utbildning och utveckling. Mål 10 om minskad ojämlikhet anknyter i stor grad till många av de andra målen genom att det syftar till att skapa förutsättningar för att bygga demokratiska och inkluderande samhällen, främja jämställdhet, tillgång till hälsoservice, utbildning och främjande av goda livsmöjligheter.

### ***LOs, TCO:s och Sacos bidrag till målets uppfyllande:***

1. LO, TCO och Saco arbetar för att den svenska arbetsmarknadsmodellen utvecklas och stärks i syfte att skapa jämlika förutsättningar för försörjning, utbildning och utveckling.
2. Facken arbetar för att stärka den svenska avtalsmodellen, byggt på kollektivavtal med syfte att främja fredsplikt och hållbar ekonomisk utveckling.
3. LO, TCO och Saco verkar för respekt för och utveckling av social dialog både på europeisk och på nationell nivå, där EU kan spela en viktig främjande roll.
4. LO, TCO och Saco arbetar såväl internationell som nationellt för minskad ekonomisk ojämlikhet baserat på kapitalinkomster.
5. Ett jämlikt samhälle bygger på principer om allas lika rättigheter och möjligheter oberoende av kön, etnicitet, religion, funktionsvariation, könsöverskridande identitet, sexuell läggning eller ålder. Facken arbetar mot alla former av diskriminering i arbetslivet.
6. Jämlik hälsa innebär en hälsa som är hållbar. Inte minst är arbetsmiljön viktig ur psykosociala och fysiska aspekter för att uppnå ett hållbart arbetsliv.
7. Inom ramen för Sveriges politik för global utveckling (PGU) arbetar LO, TCO och Saco genom internationell solidaritet för att reducera skillnader i arbets- och kapitalinkomster genom olika utvecklings-samarbetsprojekt.

### **Mål 13: Bekämpa klimatförändringarna**



*LO, TCO och Saco bedömer att fackföreningsrörelsen har stor inverkan på målet nationellt och internationellt.*

Avgörande för att målet ska uppfyllas är en politiskt vilja för att få till stånd en strategi för minskade växthusgasutsläpp kombinerad med en näringspolitisk strategi. Parisavtalet kräver en enorm omställning av dagens samhällen och ekonomier. Svensk fackföreningsrörelse har alltid bejakat omställningar som möjliggör förbättringar. Att nå klimatmålen är nödvändigt. Men för att nå dem måste omställningen vara rättvis och göras på ett sätt som utvecklar och förbättrar arbetsförhållanden och arbetsvillkor och leder till full sysselsättning. Svensk och internationell

fackföreningsrörelse är övertygade om att detta är möjligt men kräver ett aktivt engagemang mellan fack, näringsliv och stat för att lyckas.

Sverige har på många sätt gynnsamma förutsättningar att klimatanpassa samhället. Här saknas exempelvis egna fossila bränslen för exploatering. De fossila bränslen som används i Sverige kan med annorlunda teknik ersättas med klimatvänliga bränslen. Denna omställning kommer att vara mer genomgående och kostsam för vissa sektorer än för andra. Därför är det viktigt att den görs i samarbete med fackföreningsrörelsen.

Många andra länder, även inom EU, är mer fossilberoende än Sverige. Det gäller dels länder med egna fossila bränslekällor dels länder utan sådana tillgångar men vars energiproduktion i hög utsträckning förutsätter fossila bränslen. För dessa länders klimatanpassning är det inte minst viktigt att fackets krav på en rättvis omställning hörsammas.

Utvecklingsländernas välstånd måste skapas med andra metoder än de som dagens industriländer använt under 1900-talet. För dem handlar det om att ta ett kliv över den fossilberoende energiproduktionen vilket kommer att kräva stöd och investeringar från den rika delen av världen som ligger långt framme i utvecklingen av förnyelsebar energiteknik.

### ***LOs, TCO:s och Sacos bidrag till målets uppfyllande:***

1. Svensk fackföreningsrörelse fortsätter att driva klimatfrågan genom såväl Europafacket (ETUC) som Världsfacket (ITUC). Båda organisationerna driver aktivt frågan om klimatanpassning liksom kravet på en rättvis omställning.
2. Utan rättvisa blir det svårt att genomföra den nödvändiga omställningen i tillräckligt snabb takt. De som idag arbetar i fossilberoende verksamheter måste veta att det finns ett alternativ till försörjning också i omställningen till en klimatanpassad ekonomi. Facken arbetar därför för att påverka beslut inom näringspolitiken för en omställning mot klimatanpassad industri och således fler gröna jobb.

### **Mål 16: Fredliga och inkluderande samhällen**



*LO, TCO och Saco bedömer att fackföreningsrörelsen har stor inverkan på målet nationellt och internationellt.*

Fred, demokrati, stabilitet, mänskliga rättigheter och effektivt styre, baserat på rättsstatens principer, är centrala förutsättningar för en hållbar utveckling. För att uppnå samhällen med minskad risk för instabilitet, social oro och konflikter krävs effektiva medel för att bygga upp formella institutioner som likväl kan hållas ansvariga. Institutioner som dessa ska på ett

rättssäkert sätt förmedla grundläggande service och rättigheter för att säkras mot korruption. Demokratiska ekonomier som respekterar grundläggande mänskliga rättigheter är en förutsättning för målets uppfyllnad. Utrymmet att verka för demokratiaktörer som fackföreningsrörelsen och möjligheten att inhämta information är också avgörande för målets uppfyllelse.

### ***LOs, TCO:s och Sacos bidrag till målets uppfyllande:***

1. Fackföreningsrörelsen vill se effektiva och inkluderande institutioner som främjar anständigt arbete för alla, som är baserade på respekt för internationella normer och som formas genom social dialog som grundläggande verktyg för rättvisa och fredliga samhällen och för ett inkluderande beslutsfattande.
2. Fackföreningar är förändringsaktörer som arbetar för demokratisering, respekt för rättsstatens principer och demokrati, liksom för mötes- och organisationsfrihet. Endast demokratiska samhällen och institutioner kan möjliggöra en utveckling med anständiga arbetsvillkor. Fackförbund inom olika sektorer är också viktiga för att öka transparens, minska korruption och stärka yttrandefriheten i världens länder.
3. Fackföreningsrörelsen arbetar med att stärka den nationella, europeiska och internationella sociala dialogen, då den bidrar till institutionell stabilitet genom att främja konsensus mellan arbetsmarknadens parter på socioekonomisk nivå. Bland annat görs detta genom främjande och spridning av Global Deal samt av EU-stöd till kapacitetsuppbyggnad i behövande medlemsländer.
4. Fackföreningsrörelsen arbetar för att motverka korruption och skatteflykt och för ökad insyn i offentlig verksamhet samt för ett starkt meddelarskydd. Fackföreningsrörelsen ser också en utbildning som vilar på demokratiska principer som central för en hållbar utveckling, för mänskliga rättigheter, jämställdhet och för ett globalt medborgarskap.

## **Mål 17: Genomförande och Globalt Partnerskap**



*LO, TCO och Saco bedömer att fackföreningsrörelsen har stor inverkan på målet nationellt och internationellt.*

Hållbar utveckling kan inte åstadkommas genom en enskild aktörs arbete utan det krävs ett starkt globalt partnerskap. För ett sådant partnerskap krävs att flera aktörer engageras och

kommer överens om en gemensam väg för att målen ska kunna genomföras samt mobilisering av ekonomiska resurser och kapacitetsuppbyggnad. För att målet ska förverkligas krävs global solidaritet, ägarskap och åtagande av alla.

***LOs, TCO:s och Sacos bidrag till målets uppfyllande:***

1. Genom samarbete med andra internationella och nationella fackliga organisationer bidrar LO, TCO och Saco till att utveckla partnerskap som sträcker sig över nationella gränser. För att fördjupa partnerskap genomförs samarbeten med fackliga organisationer för att stärka det fackliga arbetet på plats, där partnerskapen bidrar till att successivt stärka arbetstagares rättigheter.
2. Det fackliga utvecklingssamarbetet bidrar till uppfyllandet till målet genom att det bidrar till kapacitetsbyggande, vilket möjliggör för representanter för arbetstagare att ingå i partnerskap.
3. Genom att arbeta för att flera parter ansluter sig till Global Deal, samt genom att arbeta för utvecklandet av verktyg för implementeringen, bidrar de svenska facken till förutsättningar för ökad social dialog mellan arbetsmarknadens parter.
4. Den svenska fackföreningsrörelsen samlar över 4 miljoner medlemmar och är därmed en nyckelaktör för att sprida information om och skapa engagemang om Agenda 2030.